FILANTROPI ISLAM DAN WAKAF KORPORAT DI MALAYSIA

Penyunting:
MUHAMMAD HISYAM BIN MOHAMAD
NUR SYAHIDAH BINTI ABDUL JALIL

PENERBIT KIM

FILANTROPI ISLAM DAN WAKAF KORPORAT DI MALAYSIA

Penyunting

MUHAMMAD HISYAM BIN MOHAMAD

NUR SYAHIDAH BINTI ABDUL JALIL

Cetakan Pertama 2019

© Institut Kefahaman Islam Malaysia (IKIM), 2019

Hak cipta terpelihara, tiada mana-mana bahagian daripada buku ini yang boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukar kepada sebarang bentuk dengan apa cara sekalipun tanpa izin bertulis daripada pemilik hak cipta.

Perpustakaan Negara Malaysia Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

FILANTROPI ISLAM DAN WAKAF KORPORAT DI MALAYSIA/
Penyunting: Muhammad Hisyam bin Mohamad,
Nur Syahidah binti Abdul Jalil.
ISBN 978-983-2718-75-8
1. Waqf--Malaysia.
2. Charitable uses, trusts, and foundations (Islamic law).
3. Government publications--Malaysia.
I. Muhammad Hisyam Mohamad.
II. Nur Syahidah Abdul Jalil.
346.0642

Diterbitkan di Malaysia oleh:

PENERBIT IKIM
Institut Kefahaman Islam Malaysia (IKIM)
2, Langgak Tunku, Off Jalan Tuanku Abdul Halim
50480 Kuala Lumpur, Malaysia
Telefon: 03–62046250
Faks : 03–62046252
E-mel: penerbitan@ikim.gov.my

Font: Baskerville
Font saiz: 12

Pencetak:
AM SOLUTIONS MASTER
No. 17-2, Dataran Dwitasik 1
Bandar Sri Permaisuri, Cheras
56000 Kuala Lumpur
Tel : 019-2622441 Email : amsprint@gmail.com

KANDUNGAN

Prakata ix

Senarai Penyumbang xv

Pengenalan 1

BAB 1
Nusūs Syar'iyyah berkaitan Filantropi dan Derma Bakti 7
Muhammad Hisyam bin Mohamad

BAB 2
Konsep Filantropi dalam Sudut Pandang Islam 29
Razali bin Othman

BAB 3
Wakaf Korporat: Konsep & Perkembangan di Malaysia dan Dunia Islam 49
Asharaf bin Mohd Ramli

BAB 4
Elemen Utama dalam Perwakafan Korporat 77
Nur Syahidah binti Abdul Jalil

BAB 5
Pembasmian Kemiskinan: Wakaf & Program Keusahawanan Sosial 99
Norma binti Md Saat

BAB 6
Kesihatan Bermutu: Wakaf & Pembangunan Kesihatan Penduduk 123
Arieff Salleh bin Rosman

BAB 7
Faktor Kritikal Kejayaan Wakaf Korporat 151
Suzana binti Md Samsudi

BAB 8
Kejayaan Konsep Filantrofi Barat:
Satu Panduan kepada Pengurusan Wakaf 169
Mohd Nahar bin Mohd Arshad

Kesimpulan 185

Bibliografi 189

Indeks 203

Senarai Penyumbang

(Jawatan penyumbang yang dinyatakan di sini adalah jawatan mereka semasa membentang kertas kerja dalam Seminar Filantropi dan Derma-Bakti Islam: Pendekatan Korporat Dalam Konsep Wakaf pada 7 dan 8 Ogos 2017)

1. Dr. Arieff Salleh bin Rosman
   Profesor Madya,
   Pusat Penyelidikan Fiqh Sains & Teknologi (CFiRSR),
   Universiti Teknologi Malaysia (UTM).

2. En. Asharaf bin Mohd Ramli
   Pensyarah,
   Fakulti Ekonomi & Muamalat,
   Universiti Sains Islam Malaysia (USIM).

3. Dr. Mohd Nahar bin Mohd Arshad
   Profesor Madya,
   Kulliyyah Ekonomi & Sains Pengurusan,
   Universiti Islam Antarabangsa Malaysia (UIAM).

4. En. Muhammad Hisyam bin Mohamad
   Felow,
   Pusat Kajian Ekonomi & Kemasyarakatan,
   Institut Kefahaman Islam Malaysia (IKIM).

5. Dr. Norma binti Md Saat
   Profesor,
   Kulliyyah Ekonomi & Sains Pengurusan,
   Universiti Islam Antarabangsa Malaysia (UIAM).

6. Pn. Nur Syahidah binti Abdul Jalil
   Pegawai Penyelidik,
   Pusat Kajian Ekonomi & Kemasyarakatan,
   Institut Kefahaman Islam Malaysia (IKIM).

7. Dr. Razali bin Othman
   Pengarah,
   Pusat Pengurusan Wakaf, Zakat & Endowmen (WAZAN),
   Universiti Putra Malaysia (UPM).

8. Pn. Suzana binti Md Samsudi
   Felow,
   Pusat Kajian Ekonomi & Kemasyarakatan,
   Institut Kefahaman Islam Malaysia (IKIM).

BAB 8

Kejayaan Konsep Filantropi Barat: Satu Panduan Kepada Pengurusan Wakaf

Mohd Nahar bin Mohd Arshad

Apabila menyebut tentang filantropi-filantropi Barat, skop perbincangan akan tertumpu kepada Benua Eropah dan Benua Amerika Utara. Dalam skop perbincangan, tumpuan hanya akan diberikan kepada usaha pemerkasaan filantropi-filantropi di Amerika Syarikat (AS). Fokus ini dipilih kerana sistem ekonomi pasaran negara tersebut menuntut organisasi-organisasi filantropinya untuk utuh bersaing memperjuangkan matlamat mereka tanpa terlalu bergantung dengan pihak kerajaan. Ini merupakan asas utama yang perlu kita fahami dalam usaha kita memperkasakan peranan organisasi-organisasi filantropi di Malaysia, termasuklah wakaf.

Tidak dinafikan bahawa filantropi-filantropi di Eropah amat kaya dengan nilai dan tradisi Eropah yang unik. Memahami sistem pengurusan filantropi Eropah adalah lebih kompleks kerana melibatkan banyak negara dengan latar budaya dan sejarah yang berbeza-beza. Arshad dan Haneef telah menjelaskan komplikasi ini berdasarkan Model Kebajikan oleh Defforny dan Pestoff.[1] Berdasarkan model tersebut, penyelidik telah menjelaskan kedudukan institusi wakaf dalam konteks sosioekonomi Malaysia.

---

1. Mohd Nahar Mohd Arshad & Mohamad Aslam Haneef, "Third Sector Sosio-Economic Models: How Awqaf Fit in?," *Institutions and Economics* 8, no. 2 (2016): 72-90.

FILANTROPI ISLAM DAN WAKAF KORPORAT DI MALAYSIA

Buku ini membicarakan tentang konsep kedermawanan, wakaf korporat dan peranan-peranannya dalam dunia Islam. Dua bab awal membicarakan sumber asal pensyariatan dan jenis-jenis kedermawanan dalam Islam. Huraian tentang wakaf korporat dimulakan dalam bab tiga. Ia mengupas konsep wakaf korporat dan struktur modelnya di Malaysia dan beberapa negara Islam. Ini diikuti bab keempat yang membincangkan elemen-elemen utama dalam perwakafan korporat. Bab kelima pula menyentuh peranan Wakaf An-Nur Corporation dan Tabung Wakaf Indonesia dalam pembangunan sosioekonomi umat Islam di Malaysia dan Indonesia. Peranan institusi wakaf dalam pembangunan kesihatan masyarakat pula disentuh dalam bab keenam. Manakala dua bab terakhir mengenalpasti faktor-faktor yang perlu diberi keutamaan bagi menjayakan wakaf korporat di Malaysia.

PENERBIT IKIM

INSTITUT KEFAHAMAN ISLAM MALAYSIA
Institute of Islamic Understanding Malaysia
2, Langgak Tunku Off Jalan Tuanku Abdul Halim,
50480 Kuala Lumpur, Malaysia
Tel: 03-62046250 Fax: 03-62046252
http://www.ikim.gov.my

ISBN 978-983-2718-75-8

9 789832 718758

0010
2019
4500

© Hakcipta terpelihara. Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukar kepada apa-apa bentuk atau dengan sebarang cara tanpa izin dari penerbit.